

SPOR

Kalk Kaminoen

Naturen er åben

Landskabet ligger derude og venter. I samarbejde med danske landmænd og lodsejere byder SPOR velkommen til oplevelser i det åbne landskab. SPOR er trampestier på landbrugsjord i hele Danmark, og du er velkommen på dem alle. Forvent høj himmel, fred og ro og plads til at bevæge dig.

For mere information se www.spor.dk

Du er gæst på lodsejerens private ejendom og sporet er åbent for færdsel til fods. Sporet kan delvist være trampestier og derfor kan årstiden og planternes vækst påvirke passagen. Pas på naturen, hold hunden i snor og tag dit affald med dig. Sporet kan være midlertidigt lukket på grund af jagt. Ikke alle toiletter på ruten har døgnåbent, nogle er kun åbne i dagtimerne. Toiletterne ved Mønsted Kalkgruber, Daugbjerg Kalkgruber og Cafeen v/Mini Landsbyen kan kun benyttes i stedets åbningstid.

Kalk Kaminoen er etableret af Kalk Kaminoens Venner med støtte fra SPOR og Viborg Kommune. SPOR er støttet af Nordeafonden og Miljøministeriet. I samarbejde med Danmarks Naturfredningsforening, Dansk Skovforening, Friluftsrådet, Kommunernes Landsforening, Landdistrikternes Fællesråd og Danmarks Jægerforbund.

VIBORG
KOMMUNE

Kalk
Kaminoens
Venner

NORDEA
FONDEN

Da der under Anden Verdenskrig ikke kunne importeres kul og koks, fik gravningen af tørv en stor opblomstring.
Udlånt af Skive Byarkiv

Søgård Mose – tørv og moselig

Mosen er opstået efter istiden i næringsfattige lavninger i landskabet. Det stillestående vand er med tiden blevet overgroet af først Sphagnum tørvemosser, siden også forskellige arter af star, siv og græs. Enkelte pil og birk har efterhånden etableret sig. Gennem århundreder og årtusinder er tørvemosset groet videre opad, mens de dybere dele er blevet trykket sammen under nedtryk og har dannet tørv i de næringsfattige, vandmættede og iltfrie forhold. I sådan et miljø sker der praktisk taget ingen forrådnelse, og derfor kan man stadig finde flere tusind år gamle, og stadig genkendelige, rester af mennesker.

Tørvegravning

Tørv har til alle tider været brugt som brændsel, og i knappe tider har det været en værdifuld ressource. Især under de to verdenskrige var der en stor industriel produktion af tørv i Søgård Mose. Tørvegravningen i Søgård Mose beskæftigede de fleste af mændene og mange børn i den fattige egn i sommerhalvåret og fortsatte frem til første halvdel af 1950'erne. Også i årene derefter blev der gravet tørv til eget brug i mindre målestok. Man kan stadig støde på rester af maskiner og bygninger fra tørveproduktionen ude i landskabet.

Moselig

Den 16. juli 1942 stødte en arbejder på nogle klædestykker under tørvegravning. Fundet viste sig at bestå af et menneske viklet ind i bl.a. kapper af fåreskind, en hue af hundeskind og skindsandaler. Hud og muskler var ikke godt bevaret, men

kraniet og nogle af knoglerne var i rimelig stand. Garvesyren i mosen havde fået knoglerne til at skrumpe, og da liget samtidig havde langt hår, troede man først at der var tale om en kvinde. Senere undersøgelser viste dog at der var tale om en mand. Et af klædestykkerne blev dateret til 135 f.Kr. altså tidlig jernalder. I 1944 blev der fundet endnu et moselig, hvoraf kun hænder og den ene fod er velbevarede sammen med nogle velbevarede, vævede bensvøb. Nogle af fundene er udstillet på Museum Salling i Skive under navnet Daugbjergmanden.

Moselig opfattes gerne som ofre til guderne, men vi ved ikke hvem de var eller hvorfor netop de blev ofret. Ofte er moseligen nedlagt sammen med forskellige beklædningsgenstande, som begge moseligen fra Søgård Mose.

Dyre- og planteliv

Området omkring moserne er meget varieret og der er mange små biotoper, som får lov at passe sig selv. Derfor er der et rigt og forskelligartet dyre- og planteliv.

Vandet i Søgård mose er meget surt, ca. pH 4, på grund af tørvemosserne. Der kan ikke leve fisk i det sure vand, men mange andre dyr trives fint. Der yngler padder som brune frøer, skrubtudser og lille vandsalamander. Deres haletudser klarer sig netop godt, fordi de ikke bliver ædt af fisk. Odderen færdes dog i området, og den har de voksne frøer på menuen. Man kan nogle steder se odderens veksler, som altid går fra sø til sø.

Der er også et rigt liv af vandinsekter. Larver af både guldsmede og vandnymfer, vårfluer og døgnfluer stortrives i søerne.

Om vinteren overnatter store flokke af grågæs og sangsvaner i søerne, hvor de kan være i sikkerhed for ræve og andre rovdyr. Man har også en god chance for at møde gråand, krikand, troland og lille lappedykker i søerne. Traner holder til i området, dog uden at yngle i Søgård Mose.

🇩🇪 Sie befinden sich auf dem Wanderweg, dem Camino des Kalks, einer 30 km langen Wanderroute zwischen Stoholm und Skelhøje. Die Route führt durch eine alte Heide, und die Landschaft am nördlichen Ende der Wanderroute ist von jahrhundertlangem Kalkabbau stark geprägt. Im Grønhøj Gasthaus zeigt eine Ausstellung die Geschichte und das Leben der deutschen Siedler. Die Route führt durch Ackerland in östlicher Richtung und endet in Skelhøje, wo die Wanderung auf dem Ochsenweg fortgesetzt werden kann.

🇬🇧 You are on the Kalk Camino, which is a 30 km long hiking route between Stoholm and Skelhøje. The route passes through old heathland and the landscape in the northern part is strongly influenced by centuries of lime-stone quarrying. At The Grønhøj Inn an exhibition tells about the history and life of the German settlers, and the route turns east through cultivated areas before the end at Skelhøje, where you can continue on the ancient road, Hærvejen.

Søgård Mose, den 16. juli 1942.
Nysgerrige tilskuere studerer fundet af et moselig.
Udlånt af Skive Byarkiv

Læs mere på spor.dk/kalk-kaminoen